

NIEMAND OP STRAAT!

OPVANG VOOR IEDEREEN, MET EN ZONDER VERBLIJSPAPIEREN

Het aantal daklozen in Nederland is in de afgelopen tien jaar verdubbeld¹. Een groot deel van hen is ongedocumenteerd. Zij hebben alleen bij vorst de zekerheid opvang te kunnen krijgen. In de praktijk leven en slapen veel van hen op straat of in tochtige, koude panden zonder elektriciteit en stromend water. Ook daklozen met een Nederlands paspoort, die vaker kunnen rekenen op gemeentelijke opvang, hebben te maken met de negatieve gevolgen van dakloosheid op hun fysieke en mentale gezondheid. Gemeentes doen hun best, maar krijgen niet het geld noch de ruimte van de regering om te voorzien in genoeg woningen, onderdak of zelfs opvang voor iedereen. Waar opvang is, ontbreekt het soms aan andere basisvoorzieningen zoals voeding, hygiëne en rust. Dat heeft zijn weerslag op het welzijn en de gezondheid van mensen.

Goede basisvoorzieningen zijn een essentiële voorwaarde voor gezondheid. Dokters van de Wereld komt wereldwijd op voor het recht op gezondheid van iedereen. Ook in Nederland. Want gezondheid is geen privilege, maar een mensenrecht. Iedereen, met of zonder paspoort, moet naar de dokter kunnen. Iedereen, ongedocumenteerd of niet, heeft recht op basisvoorzieningen, overdag en 's nachts. Zonder een stabiele plek om te verblijven geen gezondheid. Dat betekent minimaal toegang tot opvang voor iedereen die dat nodig heeft.

Al sinds 2012 biedt Dokters van de Wereld samen met andere organisaties hulp aan de verschillende groepen dakloze ongedocumenteerden die op steeds wisselende plekken beschutting en veiligheid zoeken. We bieden hen noodhulp, psychosociale ondersteuning en bemiddeling naar de reguliere medische zorg. Sinds enkele jaren zetten we daar meerdere malen per week op verschillende plekken onze Zorgbus voor in.

In de afgelopen 2 jaar moest Dokters van de Wereld met andere organisaties, enkele keren uitrukken omdat ongedocumenteerden hun tijdelijke beschutting plotseling moesten verlaten. We zien dat de urgentie van dakloosheid in het algemeen, maar met name voor ongedocumenteerden, toeneemt. De aanslag op de mentale en fysieke gezondheid als gevolg van het gebrek aan opvang voor deze groep is onacceptabel. Daarom zijn we eind vorig jaar begonnen met het versterken en verbreden van onze inzet onder de naam: 'Niemand op Straat'. Voor nu richt de inzet op beleidswijziging zich op Amsterdam, omdat de aantallen daar het grootst zijn, en we kansen zien om relatief snel tot kleine en grotere verbeteringen te komen. Onze hulpverlening is actief in Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Nijmegen.

Onze regering stelt, ondanks internationale verdragen en gerechtelijke uitspraken, dat onvoorwaardelijke opvang geen mensenrecht is, maar een gunst die verleend kan worden aan mensen die niet legaal in Nederland zijn. Het opwerpen van drempels voor basisvoorzieningen zien zij als manier om mensen te bewegen tot vertrek uit Nederland. Het aanbieden van inadequate opvang en het beperken van de toegang leidt tot meer daklozen op straat. Voor hen is dat altijd een aanslag op lichaam en geest. Voor omwonenden soms een bron van zorg of overlast. Dokters van de Wereld biedt in meerdere steden medische en psychische ondersteuning aan ongedocumenteerde daklozen. Wij kennen de problematiek uit de praktijk en vinden dat het zo niet langer kan.

Na ingewikkelde onderhandelingen met het Rijk vangen momenteel 5 gemeentes een deel van de ongedocumenteerden tijdelijk op, met² als voorwaarde dat mensen meewerken aan 'een oplossing voor hun situatie'. Hiermee wordt in de praktijk veelal 'terugkeer naar het land van herkomst of een derde land' bedoeld. Dat dit niet werkt als prikkel zien wij op straat. Wie niet zeker is van goede opvang die is aan het overleven en komt dus helemaal niet toe aan complexe vragen over terugkeer.

1 <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2019/34/aantal-daklozen-sinds-2009-meer-dan-verdubbeld..>

2 <https://www.vreemdelingenvisie.nl/vreemdelingenvisie/2019/12/1/vv>

Voor Dokters van de Wereld is de keuze helder: aan mensenrechten als opvang en gezondheid mogen geen voorwaarden worden verbonden. Die rechten staan los van verblijfsstatus. Wij vinden dat het zo niet langer kan.

Daarom strijden we voor goede basisvoorzieningen voor iedereen die dat nodig heeft, overdag en 's nachts. Opvang zonder voorwaarden, ook voor ongedocumenteerden.

WAT DOEN WE:

1. We bezoeken wekelijks (dakloze) ongedocumenteerden met onze Zorgbus in Amsterdam en Den Haag
2. We bieden in onze spreekuren in Amsterdam, Den Haag, Rotterdam en Nijmegen voorlichting, psychosociale ondersteuning en bemiddeling naar reguliere medische zorg.
3. We delen (anonieme) verhalen van onze medische vrijwilligers, over de mensen die we helpen, hun (gezondheids) problemen en behoeftes
4. We agenderen het probleem, spreken ons uit en doen verbetervoorstellen aan de overheid
5. We bereiden ons voor om, samen met andere organisaties, zelf (nog) meer te gaan doen.
6. We zoeken steun in de samenleving door middel van onder andere een petitie.

OMDAT DIT MOET STOPPEN. OMDAT GEZONDHEID EN OPVANG ONLOSMAKELIJK VERBONDEN MENSENRECHTEN ZIJN.

RECHT OP GEZONDHEID EN ONDERDAK VOOR IEDEREEN: JURIDISCH KADER

Mensenrechten zoals vastgelegd in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (UVRM) en internationale mensenrechtenverdragen gelden voor iedereen. Ook voor mensen zonder verblijfsrecht.

Het meest gezaghebbende verdrag voor 'het recht op gezondheid' is het Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele Rechten (IVESCR, 1966). Volgens het VN-comité dat toeziet op de uitvoering van het IVESCR behoren toegang tot medische zorg, (basis) voedsel en onderdak tot de onaantastbare kernverplichtingen van het verdrag. Het recht op voedsel en onderdak zijn ondeelbaar verbonden met de menselijke waardigheid en onmisbaar voor de vervulling van andere mensenrechten.

Het IVESCR stelt dat de staten die partij zijn bij dit verdrag het recht erkennen "van iedereen op een adequate levensstandaard voor zichzelf en zijn gezin, inclusief voldoende voedsel, kleding en huisvesting ..." (art. 11) en "het recht van een ieder op een zo goed mogelijke lichamelijke en geestelijke gezondheid." Basisprincipes van het recht op gezondheid zijn onder meer de goede beschikbaarheid en toegankelijkheid van zorgvoorzieningen. In de uitwerking van dit recht wordt benadrukt dat de overheid moet zorgen voor gelijke toegang tot gezondheidsdiensten voor iedereen, inclusief gedetineerden, minderheden, asielzoekers en ongedocumenteerde migranten.

Ook worden staten gewezen op hun plicht te voorzien in gelijke toegang tot onderliggende determinanten van gezondheid, zoals kwalitatief goede voeding, drinkwater, sanitaire voorzieningen, adequaat onderdak en goede leefomstandigheden.

Iedereen heeft recht op zorg

www.doktersvandewereld.org